

ZÁSOBOVACÍ SYSTÉM POZEMNÍCH SIL USA

Podplukovník Tomáš Kašpar

Americká armáda změnila od roku 1957 svůj zásobovací systém, který nevyhovoval současným podmínkám moderní války. Starý způsob zásobování nebyl již schopen zabezpečit plynulé zásobování armád na válčících v soudobých operacích, které probíhají v rychlém tempu, za neustálých změn a k jejich zabezpečení je třeba obrovského množství materiálu všeho druhu. Byl vyvinut zcela nový systém, který v některých částech používá opačných zásad než tomu bylo dříve. Tak například mění starou zásadu, která platila v armádě USA po mnoho let, že podnět k zásobování musí přijít zezadu; podle nového systému přichází zepředu.

Dále platí, že není prakticky žádný rozdíl mezi zásobováním v míru a v poli.

Od 1. 7. 1956 byl nový zásobovací systém zkušebně zaveden na dobu jednoho roku u 7. americké armády v západním Německu. Vzhledem k tomu, že šlo o zcela odlišný způsob zásobování, rozhodlo americké velení omezit nový systém zatím jen na zásobování náhradními díly. Důvodem byla nutnost zabezpečit neustálou bojovou pohotovost amerických vojsk a jejich zásobování předměty materiálně technického zabezpečení.

V současné době se již používá tento způsob zásobování běžně pro veškerou výzbroj, náhradní díly, nářadí a technický materiál s příslušnou výstrojí. Masové položky všeobecných zásob a konvenční munice se dodávají přímo bez zvláštní administrativy.

Uvedený nový zásobovací systém při svém zavedení dostal označení MASS (Modern Army Supply System) a je podsystémem celozáložního automatizovaného systému „FIELDATA“, který je určen k řízení a velení pozemních vojsk USA. Zásobovací systém byl v různých obměnách zaveden též do některých dalších členských armád NATO.

Cílem článku je objasnit některé zásady podsystému MASS.

HLAVNÍ ZÁSADY NOVÉHO ZÁSOBOVACÍHO SYSTÉMU

Základním principem tohoto zásobovacího systému je zásada skladovat u bojových jednotek, útvarů a svazků a také ve skladech polní armády jen takový materiál, který se nejčastěji vyžaduje (spotřebovává). Za takový materiál se považuje ten, který se v příslušném skladě vyžaduje alespoň 3× za 180 dní. Předměty, které se používají méně, tzv. okrajové, se skladují na vyšším stupni nebo mimo bojovou zónu, dokud nejsou vyžádány (v mnoha případech i v USA). Toto rozdělení vzniklo na základě zjištění, že 85 % všech požadavků se týkalo jen 15 % druhů materiálu všech zásob. To znamená, že zbytek požadavků (15 %) se týkal 85 % druhů materiálu. Z toho vyplynulo, že těchto 85 % druhů materiálu nebude na jednotlivých stupních v celé nomenklatuře skladováno a bude na vyžádání dodáváno od nadřazených zásobovacích orgánů. Přesto však minimální část i tohoto ma-

teriálu se skladuje v divizních a armádních skladech.

Zavedení zásady skladování jen vybraných druhů materiálu značně zmenšuje objem a tonáž skladovaných zásob u bojových útvarů a svazků. To zvětší jejich pohyblivost, sníží se počet personálu (ve skladech i strážní služby), ušetří se materiálové hodnoty (likvidace nadnormativních zásob), získá se čas a značně se sníží počet skladů v komunikační zóně.

Nový způsob zásobování je podmíněn rychlým a kvalitním předáváním potřebných informací. To se dosáhlo použitím sítě translačních stanic, vybavených moderní elektronickou technikou. Sítí stanic jsou spojeny jednotky technického zabezpečení (roty přímého zásobování — divizi, viz schéma 1) s kontrolním střediskem armádních skladů, které má dále spojení s jednotlivými sklady armády. Ve Spojených státech amerických je síť translačních stanic spojen Úřad zamořského zásobování (Oversea Supply Agency) v New Yorku s jednotlivými sklady druhů ma-

terii, které jsou dislokovány po celém území Spojených států. Stejně je spojen i Úřad zámořského zásobování touto sítí s Kontrolním střediskem armádních skladů.

V zásadě jsou předměty materiálně technického zabezpečení rozděleny do tří skupin podle důležitosti (naléhavosti) a z toho vyplývajících způsobů přepravy:

1. skupina — materiál, který musí být dopraven k jednotce do 10 dnů od vyžádání. Doprovází se letecky.

2. skupina — materiál s maximální dodací lhůtou 20 dnů. Přepravuje se námořní cestou.

3. skupina — materiál, který se dopravuje námořní cestou a na pevnině automobily tak, aby přišel žadateli asi do 30 dnů.

Způsoby přepravy v jednotlivých skupinách je možné v případě potřeby různě kombinovat. Musí se však dodržet předepsaná doba dodání.

Ve vyřizování zásobovacích akcí platí toto přednostní pořadí:

1. — požadavky týkající se balistických řízených střel

2. — zvláštní naléhavé případy

3. — naléhavé požadavky leteckého materiálu a zařízení

4. — skupina I. zásobovacího pořadí (proviant a krmivo)

5. — náhradní díly a ostatní technický materiál

6. — skupina II. zásobovacího pořadí (výzbroj a výstroj podle organizačních tabulek).

Nový způsob zásobování vojsk používá samočinné počítače, translační přístroje a systém speciální děroštitkové techniky. Použití veškeré této techniky předpokládá vypracování podrobné a přesné nomenklatury skladovaných materiálů včetně vhodných číselníků.

Uvedená technika zaznamenává na zvláštní děrné štítky pomocí písmen a číslic údaje o požadovaném materiálu, druhu, množství a stavu skladovaných zásob, o způsobu odeslání a lhůtě dodání vyžadujícímu útvaru.

ORGANIZACE NOVÉHO ZÁSOBOVACÍHO SYSTÉMU

(viz schéma č. 1)

Zásobování vojsk se uskutečňuje šesti stupni, z nichž tři jsou přímo na válčišti (patří 7. armádě), zatímco další tři jsou na území Spojených států.

Do první skupiny patří:

- orgány technického zabezpečení útvarů a jednotek,
- divizní opravny a sklady (jednotky přímé podpory),
- armádní sklady zásob.

Do druhé skupiny patří:

- úřad zámořského zásobování (OSA),
- kontrolní střediska skladů technických služeb s distribučními sklady,
- kontrolní ústředí přeprav.

ORGÁNY TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ ÚTVARŮ A JEDNOTEK

Jsou organické jednotky technického zabezpečení praporů, oddílů a bojových skupin, nebo samostatné jednotky technického zabezpečení, přidělované bojovým skupinám.

Tyto jednotky udržují a opravují techniku do stanoveného stupně. Udržují zásobu předem určeného materiálu a potřebného technického materiálu spotřebního charakteru (šrouby, závlačky, žárovky, konzervační materiál apod.), stanovenou limitem (normou), přičemž nevedou evidenční záznamy a záznamy pro skladové účtenictví.

Požadavky na doplnění skladovaných (vybraných) součástek nebo na dodání neskladovaných (okrajových) předmětů se píše ručně na formulář evidence zásob, vždy pro jeden druh materiálu. Vyplněné formuláře se předají jednotce přímé podpory (divize), která je nadřízeným orgánem. Ve formuláři se uvádí oprávněná a přiměřená potřeba materiálu (vystavuje důstojník) a není ji již více nutné nikde zdůrazňovat, zdůvodňovat nebo schvalovat. Jestliže vyžadovaný předmět je u jednotky přímého zásobování ve skladu, okamžitě se žadateli vydává.

JEDNOTKY PŘÍMÉ PODPORY (ZÁSOBOVÁNÍ — DSU)

Jsou divizní jednotky. Jejich úkol je poskytovat vyšší stupeň údržby a oprav (středních) a zásobovat podřízené orgány technického zabezpečení útvarů a jednotek potřebným materiálem a součástkami. Jednotky přímé podpory jsou například ženijní opravárenské roty, zbrojní roty nebo jiné speciální technické jednotky.

Na stupni jednotky přímé podpory se opět vedou jen zásoby vybraných druhů materiálu, aby jednotka mohla plnit svoje

úkoly. Kromě materiálu, nutného pro střední opravy, je to obdobný materiál, jako u orgánů technického zabezpečení útvarů a jednotek, rozšířený o další druhy (materiál žádaný opět alespoň 3× za 180 dní). Jednotka vede minimální zálohu i tzv. „okrajového“ materiálu.

K účelnému využití skladů se vedou evidenční karty zásob; nejde však o žádné účetní záznamy o stavu zásob.

Všechny údaje, týkající se zásobování (doplnění zásob, evidence, zasílání, přijímání, účtování apod.), se přenášejí na děrné štítky, které se používají jako skladové doklady, dále pro předávání a přejímání zpráv od kontrolního střediska armádních skladů. Požadavky na doplnění stavu materiálu ve skladech a požadavky na dodání neskladovaných (okrajových) předmětů se předávají vyšším zásobovacím orgánům speciálním zařízením pro předávání a přejímání zpráv (transceiver). Toto zařízení je vlastně dálnopisný děrovač. Při zpracování dat na děrný štítek (při děrování) se současně na druhém konci u vyššího zásobovacího orgánu na obdobném zařízení děruje přesný duplikát děrného štítku, který se stává objednávkou (žádankou).

Požadavky se neslučují, ale roztřídí se na ty, které je možné vyřídit z vlastních zásob ihned, a na ty, které se předávají vyššímu zásobovacímu orgánu. K tomu se používá dálnopisný děrovač obdobným způsobem.

ARMÁDNÍ SKLADY

se rozmísťují v bojové zóně polní armády a jejich činnost řídí kontrolní středisko armádních skladů.

V armádních skladech je uložen materiál, který nejvíce vyžadují jednotky materiálně technického zabezpečení útvarů a jednotek, jednotky přímé podpory (divizní) a armádní jednotky a útvary (dělají generální opravy bojové a jiné techniky v armádních dílnách). Je to materiál, kterým se doplňují sklady na předepsané stavy u podřízených zásobovacích orgánů včetně materiálu, který je pro podřízené zásobovací orgány jako „okrajový“. Obdobně jako u jednotky přímé podpory udržují i určitou minimální zásobu materiálu méně vyžadovaného (3 % — 5 %).

K evidenčním a účetním záznamům o zásobách se používá samočinný počítač, který současně vyhodnocuje a řídí zásobovací proces. Děrné štítky přijaté od jednotek přímé podpory děrnými dálnop-

isy, jsou počítačem mechanicky roztříděny do dvou skupin:

1. — materiál (vybraný), který je možné skladovat,
2. — materiál (okrajový), který není dovoleno skladovat.

Materiál 1. skupiny je v zásobách armádních skladů. Děrné štítky této skupiny se mechanicky porovnávají s evidenčními štítky zásob a odečtením požadavku stroj ihned vyhotoví evidenční štítek s novými údaji. Na původním (objednacím) štítku, kterým se vyžaduje materiál, vyrazí se číslo a místo skladu. Stroj zvolí nejvhodnější sklad a způsob dopravy z hlediska žadatele. Štítky se předají (vyšlou) příslušným skladům, kde plní současně funkci příkazu k vyřízení požadavku. Sklady jsou povinny do 24 hodin vlastním dopravním prostředkem odeslat materiál žadateli.

Druhá skupina štítků (předměty a materiál, který není dovoleno skladovat v armádních skladech) předává se denně děrovačím dálnopisným zařízením Úřadu zámořského zásobování, který bude kryt požadavky ze skladů dislokovaných na území Spojených států. V některých případech, kdy speciální materiál není ani v těchto skladech, zajistí se požadavek přímo ze státních materiálových záloh. K doplňování zásob armádních skladů používá se rovněž děrných štítků u Úřadu zámořského zásobování tehdy, jestliže zásoba materiálu v armádních skladech klesne na 60 až 75 % stanovené normy (uvedená procenta se mohou u různého materiálu měnit). Z armádních skladů se odesílají požadavky denně.

ÚŘAD ZÁMOŘSKÉHO ZÁSOBOVÁNÍ

je orgán zástupce náčelníka štábu pozemních sil pro strategické plánování a plní úkol celostátního kontrolního ústředí zásobování vojsk. Vede celkový přehled stavu zásob na území USA, řídí a zabezpečuje na základě požadavků zásobování polních armád v zámoří využitím kontrolních středisek technických služeb jednotlivých druhů vojsk.

Děrné štítky, kterými se vyžaduje materiál běžné potřeby a speciální (u armád neskladované předměty) se denně přijímají a vyřizují.

Požadavky na neskladované (okrajové) předměty se předávají děrovačím dálnopisem příslušnému středisku evidence zásob technické služby.

STŘEDISKO EVIDENCE ZÁSOB TECHNICKÉ SLUŽBY

je řídicí orgán distribučních skladů technické služby jednotlivých druhů vojsk. Vede evidenci v jednotlivých skladech, kde jsou uloženy stejné druhy zásob jako ve skladech polních armád a také všechny tzv. okrajové materiály, které se u bojových útvarů, svazků a armád neskladují. Tyto sklady jsou vlastně zásobovací základna polních armád, přenesená z válčičtí na území USA.

Požadavky, které přicházejí, jsou kontrolovány a vyhodnocovány na samočinném počítači. V případě, že materiál je na skladě, předávají se příslušným skladům k vyřízení.

Štítky, které se předají distribučnímu skladu technické služby k doplnění armádních skladů, se mechanicky vyhodnotí a současně se vystaví zelený děrný štítek pro vydání a balení zásilky a sada červených štítků pro dopravní účely. Barevné štítky slouží po rozřídění k urychlené práci ve skladech při balení a odesílání materiálu.

KONTROLNÍ ÚSTŘEDÍ PŘEPRAV

vede evidenci všech přeprav do zámoří, řídí rozdělení a použití letecké a lodní tonáže, zařizuje odeslání zásilek ze skladů na letiště a do přístavů, informuje armádu o odeslání zásob.

Středisko určuje též stupeň naléhavosti a dobu, během níž má být žadateli dodán požadovaný materiál. Děje se tak systémem písemných kódů, které se předávají děrnými štítky, na nichž se vyžaduje materiál.

Kód č. 1 označuje materiál, který se zasílá leteckou cestou,

kód č. 2 je pro materiál, určený k doplnění skladů, přepravuje se lodí a na souši auty nebo letadly,

kód č. 3 je pro materiál, vyžadovaný jen v určitém období (sezónní); přepravuje se běžným způsobem.

Kódy jsou na všech příslušných štítcích a na všech obalech zásilky. Zásobovací orgány se těmito kódy řídí a tím zabezpečují správný postup při dopravě zásilky s dodržáním předepsané doby dodání.

Potřebná dokumentace k přepravě je značně zjednodušená a počítač ji vystavuje spolu s barevnými děrnými štítky pro sklady. Při balení zásilek ve skladech

se uplatňuje požadavek maximálního slučování; k tomu byla zavedena v široké míře tzv. kontainerizace (používání různých druhů speciálních obalů).

VYŽADOVÁNÍ PŘEDMĚTŮ MATERIÁLNÉ TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ

Požadavky k doplnění stavu skladů a požadavky na materiál, který je zakázáno skladovat, se napíší na zvláštní formuláře, které každý útvar předává kontrolnímu středisku jednotky přímé podpory (divize). Je-li požadovaný materiál na skladě, vydává se ihned žadateli. V případě, že materiál u divize není, předávají se požadavky elektronickým translačním přístrojem (děrovacím dálnopisem) dvakrát denně do kontrolního střediska armádních skladů.

Požadavky se u divize (jednotky přímé podpory) vyhotovují a předávají také v tom případě, jestliže zásoba u divize (normálního materiálu) klesne na nejnížší dovolenou hranici (asi 60–75 %). U jednotky přímé podpory se veškeré požadavky zaznamenávají na speciální děrné štítky. Údaje se přenášejí děrovacím dálnopisem do kontrolního střediska armádních skladů jako duplikát vysílaného děrného štítku. V kontrolním středisku armádních skladů se děrné štítky rozřídí do dvou skupin:

- materiál skladovaný v armádních skladech (vybrané druhy),
- materiál skladovaný v USA (okrajový).

Údaje na děrných štítcích první skupiny se strojně porovnávají (na počítači) s údaji na evidenčních (stavových) děrných štítcích a požadované množství se ihned odečítá. Stroj po odečtení požadovaného materiálu ze starého evidenčního děrného štítku vyhotoví nový evidenční štítek. Starý evidenční štítek se vytřídí. Na děrný štítek, kterým se vyžaduje materiál, vyrazí stroj čísla příslušného skladu, v němž je požadovaný materiál. Označené děrné štítky se vyšlou skladu s příkazem k odeslání materiálu žadateli.

Údaje na štítcích druhé skupiny se předávají denně vysílací translační stanicí do Úřadu zámořského zásobování. Předávají se i požadavky na doplnění stavu armádních skladů, jestliže jejich zásoby klesnou asi na 60–75 %. Požadavky se přejímají v Úřadu zámořského zásobování každý den. Při tom požadavky na doplnění skladovaných zásob se předávají

po označení skladu v dvouhodinových intervalech přímo do příslušných distribučních skladů technické služby.

Požadavky na materiál, neskladovaný u polní armády (okrajový), se předávají do kontrolního střediska příslušné technické služby. Zde elektronkové počítačové přístroje neustále zjišťují stav jednotlivých druhů zásob ve všech skladech, podřízených kontrolnímu středisku zásob. Je-li požadovaný materiál ve skladech, předávají se požadavky s označením příslušného skladu elektronkovými translačními přístroji ve čtyřhodinových intervalech do těchto skladů.

Takovým způsobem může být požadavek předán od žadatele k výdejnímu během dvou dnů. Jde-li o materiál, skladovaný u polní armády, může být tato doba zkrácena na jeden den.

DOĐÁVÁNÍ POŽADOVANÝCH PŘEDMĚTŮ MATERIÁLNĚ TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ

Ve výdejních skladech technických služeb se zhotovují automaticky, na základě přicházejících požadavků, různobarevné lístky, které jsou současně příkazem pro soustředění, balení, naložení a převoz požadovaného materiálu na místo určení. Lístky zelené barvy znamenají příkaz pro soustředění a balení materiálu a červené lístky pro jeho naložení a odeslání. Používání různě zbarvených lístků ve skladech zkracuje dobu potřebnou pro přípravu materiálu a jeho odeslání do zámoří.

Materiály se odesílají ve lhůtě a podle kódu na děrných štítcích kontrolním střediskem dopravy polní armády a na základě plánů a příkazů celostátního ústředí dopravy, které organizuje v celostátním měřítku odeslání zásob do zámoří.

V případě naléhavé potřeby se materiál odesílá leteckou cestou a je dodáván žadateli během 10 dnů. V ostatních případech se materiál dopravuje námořní cestou; ze skladů technických služeb do přístavů a z přístavů do armádních skladů se přepravuje buď dopravními letouny nebo automobily. U materiálu k doplnění skladů je lhůta dodání 20 dnů, u ostat-

ního materiálu kolem 30 dnů. Materiál k doplnění armádních skladů se uskládá, materiál určený divizi se odesílá armádními prostředky.

ZÁVĚR

Nový systém zásobování vojsk v zámoří je částí celkového plánu amerického velení na přizpůsobení amerických ozbrojených sil podmínkám soudobého vedení války za používání zbraní hromadného ničení. Dřívější způsob zásobování nebyl již schopen zabezpečit plynulé zásobování armád na zámořských válčistištích.

Hlavní přednosti nového zásobovacího systému jsou:

- zmenšení množství a snížení tonáže skladovaných materiálů na všech stupních týlového zabezpečení polní armády,

- větší pohyblivost bojových útvarů a svazků polní armády,

- přenesení zásobovacích základů polní armády z komunikační zóny na území Spojených států a snížení počtu armádních skladů v bojové zóně.

- snížení počtu administrativního aparátu, týlových jednotek a jednotek ochrany,

- kontrolované skladování materiálu na všech stupních týlového zabezpečení vojsk,

- zjednodušení evidence skladovaných zásob a způsob jejich vyžadování,

- zrychlení procesu vyžadování zásob a jejich dodávání vojskům.

Nedostatkem nového způsobu zásobování vojsk v zámoří v době války je přeprava zásob ze Spojených států amerických na jednotlivá válčistiště. Značná vzdálenost námořních spojů amerických ozbrojených sil zvyšuje jejich zranitelnost především ponorkami protivníka a jeho atomovými zbraněmi. Tato skutečnost si vyžaduje, aby válečné lodě místo bojových úkolů plnily úkol ochrany konvojů dopravních lodí. Rovněž přeprava zásob vzduchem naráží ve válce na řadu obtíží. Přeprava materiálu vzduchem při poměrně malé tonáži dopravních letadel si vyžaduje použití velkého počtu dopravních a cisterňových letounů, obsluhujícího personálu a především pak nadvládu ve vzduchu.

ORGANIZACE SYSTÉMU MASS

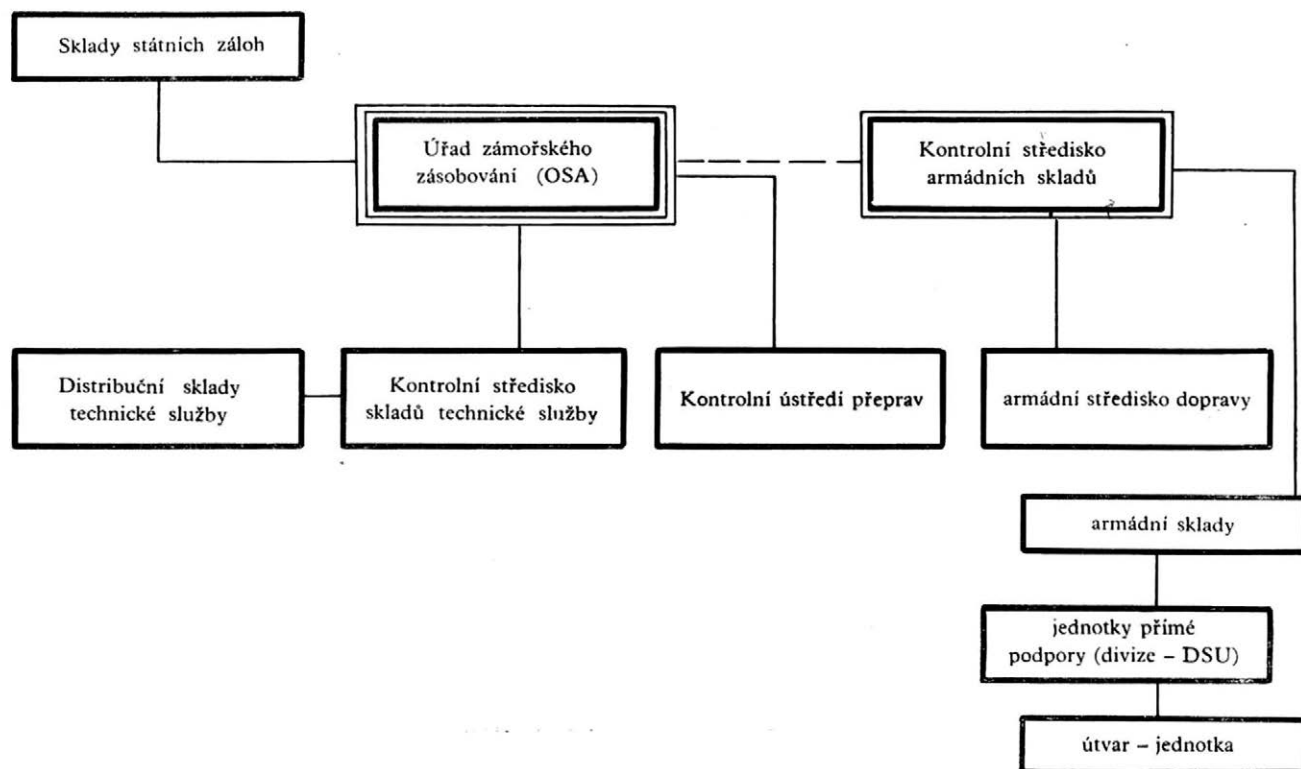

Schéma č. 2

ORGANIZACE ZÁSBOVÁNÍ 7. US ARMÁDY

